

OTTO I, DE GROOTE.

(912—973.)

☐ ☐ ☐

Het was op den 8sten Augustus 936, dat de vierentwintigjarige Otto I te Aken op plechtige wijze tot koning over Duitschland werd gekroond.

Aken was de kroningsstad van Karel den Grooten geweest; ook was hij aldaar begraven. En gehuld in den schitterenden keizersmantel, zat hij daar in den grooten grafkelder der Lieve-Vrouwe-kerk rechtop in een stoel, alsof hij nog leefde. Gouden schoenen had hij aan de voeten; het zwaard aan de heup; den scepter in de hand. Op zijn knieën rustte het opengeslagen Evangelieboek, en op het hoofd van den ontzagwekkenden doode fonkelde de diadeem.

Daár, in dien Dom, was het dan, dat de aartsbisschop van Mainz als de kanselier des rijks, den jongen koning aan het Duitsche volk voorstelde, en met plechtige stem riep: „Aanschouwt hier Otto, door God verkoren, door Koning Hendrik benoemd, en door alle vorsten gekozen tot Koning. Heft uw rechterhand op, zoo u de keuze welgevallig is!”

Toen juichte het gansche volk, de rechterhand opheffend. En den gekozen Koning met het zwaard van Karel den Grooten gordend, riep de kanselier met kracht: „Grijp dit zwaard tot heil der Christenheid en tot schrik harer vijanden!”

De purperen keizersmantel werd den vorst over de schouders gelegd en de gouden armingen werden hem om de armen gehecht, terwijl de kanselier riep: „Bewaars de vrede, en blijf, gehuld in het geloof, getrouw tot in den dood!”

Dan overreikte hij den Koning scepter en staf, zalfde hem met gewijde olie en riep: „Heersch, o Koning, rechtvaardig en als een vader over uw onderdanen; bescherm de dienaren Gods, de weduwen en de weezen; nooit ontbreke u de olie der barmhartigheid!”

Toen schreed Koning Otto tusschen twee marmeren zuilen door naar den troon; daar zag hem al het volk in den glans zijner majestueuze gestalte.

Zoo aanvaardde hij dan zijn groote en grootsche taak. Ras greep zijn hand naar het zwaard, maar hij was ook ras verzoend, en in veel het evenbeeld van zijn heldhaftigen vader, klom zijn moed bij het klimmen van het gevaar.

Onverschrokken en stoutmoedig, vastberaden en standvastig, was hij de schrik zijner vijanden. Hij leed nooit een nederlaag, en nimmer ontviel het zwaard aan zijn hand, dan wanneer hij een verslagen vijand aan zijn voeten zag liggen. Zijn edelmoedigheid is spreekwoordelijk geworden; meer dan eens werd zijn verzoeningsgezindheid op de schandelijkste wijze misbruikt, en nochtans vatte geen sombere menschenhaat post in dit hart. En deze barmhartigheid, die eens haar standaard zal plaatsen op de hoogste bergspitsen der aarde, heeft hem een heerlijke eerezuil gebouwd in de geschiedenis van het Duitsche volk.

Hij versloeg de Wenden en de Hongaren; de gevaarlijkste samenzweringen in den kring zijner naaste bloedverwanten kwam hij te boven, en deze samenzweerders verpletterend door zijn scherp zwaard, verteederde hij hun harten door zijn treffende edelmoedigheid. Twee keeren hief zijn eigen broeder Hendrik de hand tegen hem op: beide keeren dreef de Koning hem in de engte, en beide keeren wierp Hendrik zich aan de voeten van zijn koninklijken broeder. Otto vergaf hem telkenmale het verzet, en benoemde hem tot hertog van Beieren; van toen aan had hij in zijn broeder een zijner trouwste bondgenooten gevonden.

Naar alle zijden breidde Otto de grenzen des rijks en der Christenheid uit. Aan de spits van zijn dapper krijgsvolk trok hij naar het hooge Noorden, versloeg de strijd-

bare Denen, rukte voort tot aan de uiterste landpunt van Jutland, en wierp zijn speer als een waarteeken, dat slechts de zee aan zijn macht grenzen stelde, in de bruisende golven. *)

Jutland zag hem, en Italië zag hem; hij drukte zich de ijzeren kroon van Lombardije op de slapen, werd in de stad der zeven heuvelen tot Roomsche keizer gekroond, en voerde den glans des rijks op tot de stralende hoogte van den tijd van Karels den Grooten. De ster der eer en des roems fonkelde boven de ridderschap; terwijl in de steden de burgerschap schier onbemerkt maar krachtig opgroeide, door de eerste morgenschemering der nieuwe vrijheid begroet.

Edele vorsten hebben dikwijls edele godvreezende moeders gehad. De koningin-weduwe Mathilde was zulk een moeder voor Otto I, en het was wel een grievend leed voor haar, toen de Koning, door valsche oorblazers misleid, haar goederen ontnam, teneinde haar milddadigheid in te perken.

Later zag hij het verkeerde zijner handelwijze in; rondborstig erkende hij zijn ongelijk, en schreef vol berouw: „Lieve Moeder, ik zal geen vreugde kennen, al eer ik u heb gezien.” Hij reisde haar tegemoet, sprong van het paard, en deze krijgsman, wien het avond- en het morgenland huldigde, smeekte haar knielend om vergiffenis.

De goede verhouding werd nooit meer verstoord, en toen de oude, vijf-en-zeventigjarige vorstin haar einde voelde naderen, ijde de keizer-koning uit Italië naar den Rijn, om haar nog eens te ontmoeten. Te Keulen, in het paleis van den aartshertog Bruno, Otto's broeder, kwam de wijdvertakte familie bijeen, zich scharend om de grijze vorstin, die nog eens vóór haar dood haar kinderen en kleinkinderen rondom zich mocht zien.

Bisschop Balderich, eens Otto's leermeester, breidde de handen zegenend over de koninklijke familie uit, en zeide tot koningin Mathilde: „Verheug u, doorluchtige koningin, over de genade, die God u schenkt; hier vervult zich het woord van den Psalmddichter: „De Heere zal u zegenen uit Zion, en gij zult uw kindskinderen zien!”

Na de feestelijke bijeenkomst ging de familie uiteen; verscheidenen hadden elkander voor den laatsten keer op deze aarde gezien; Otto begeleidde zijn moeder naar Nordhausen en vervolgens naar het klooster te Quedlinburg, waar Otto's eenige dochter tot abdis werd gewijd.

De keizer stond gereed, weer naar verre landen te trekken; gemeenschappelijk met zijn moeder woonde hij nog een godsdienstoefening bij, en voor het kerkgebouw staande, omarmden zij elkander ten afscheid onder vele tranen.

Otto steeg in het zadel; zijn moeder keerde kerkwaarts, nederknielend op de plaats, waar haar zoon zoo even had gestaan.

Het werd den Keizer medegedeeld; toen keerde hij terug naar de kerk, en zeide diep ontroerd: „O Moeder, hoe kan ik u danken voor alle uw tranen en gebeden!”

„Ga in vrede, mijn zoon!” antwoordde de moeder; „mijn aangezicht zult gij hier op aarde niet wederzien, maar al wat mij aan 't hart ligt, heb ik in uw liefde aanbevolen.”

Hij had haar voor den laatsten keer gezien, en terwijl de Keizer over de Alpen trok, strekte zij te Quedlinburg de vermoeide leden uit, om te sterven. Asch strooide zij op haar hoofd met de woorden: „Ons past geen andere dood dan in asch en op stroo.” Zij breidde de armen uit, en ontsliep onder vrome gebeden en liederen in dien vrede, dien de wereld niet kent.

Het was vijf jaren later, dat de Keizer naar Quedlinburg reisde, om er het Paaschfeest te vieren. Daar zat hij op zijn burcht, die op een berghoogte gebouwd, hoog oprees boven de golvende kruinen der wouden van den Harz. Hier omringden hem de dappere Duitsche vorsten; hier brachten hem de gezanten van Hongarije en Griekenland, van Rusland en Bulgarije, van Denemarken en Italië, hun geschenken, de vriendschap zoekend van een vorst,

*) De zeeboezem werd van toen aan Ottensond genoemd.

wiens roem de aarde vervulde. Vrede en rust heerschten in Duitschland; de bronnen der welvaart vloeiden; handel en nijverheid sloegen de vleugelen uit.

Otto I voelde echter zijn einde naderen; zoo begaf hij zich dan na afloop van het Paaschfeest naar Memleben, want hij wilde sterven in de plaats, waar ook zijn vader overleden was. En hij stierf daar, zacht en kalm, in het een-en-zestigste jaar zijns levens, terwijl zijn stoffelijk overschot plechtig werd bijgezet in den Dom te Maagdenburg, naast de plek waar zijn eerste gemalin Editha een rust-plaats had gevonden.

Er was een diepe droefheid in de Deutsche landen, toen zijn dood bekend werd, en de geschiedenis heeft hem den Grooten genoemd.

L. P.

IDEALEN.

Naar het Zweedsch van Hillis Grane.

„Ik heb geen vreugde meer gehad in mijn werk, in school was ik somber gestemd. Toen gebeurde het mij, dat ik den inspecteur Hoord aantrof. In lang had ik niemand anders gezien dan „mijn volk;” ik dacht, dat deze ontwikkelde man mijn smart zou verstaan. Dat menschen zoo gevoelloos voor elkander kunnen zijn, had, naar ik meende, alleen plaats op de uiterste randen der beschaving. Die gedachte had mij een weinig hoop gegeven. Ik had gedacht, dat de hoogere standen, als ze werkelijk wisten, hoe de menschen in de hutten leefden, ter hulp zouden snellen. En daar ik den inspecteur tot de hoogere standen rekende, vertelde ik hem het treurspel, dat ik had bijgewoond. Ach, had ik het maar niet gedaan! Hij antwoordde mij, dat mijn openhartigheid hem het recht gaf, ook open met mij te spreken. En dan moest ik niet meenen, dat men alleen onder de arme menschen elkaar het leven uit wenschte, dat deed men overal. En was dat ten slotte ook maar niet het beste, dat men elkaar kon toewenschen? Was sterven niet het beste voor allen, die niet meer konden genieten? „U is geboren om gelukkig te zijn,” zei hij; „u moet hier niet zitten weenen, omdat een oude vrouw dood is. Schep vreugde in 't leven; u heeft er recht op.”

„Mijn verdediging was zwak; want ik had er zooveel over gedacht, hoe weinig ik eigenlijk nog voor mijn volk had kunnen doen. Hij liet mij uitspreken. En dan zei hij alleen: „U is nog jong, juffrouw, heel jong; u heeft nog idealen. Maar die storten ineen. Hoe eerder u ze laat varen, des te beter.”

„O, Anna! Dat is een levensvraag voor mij geworden. Al wat men gevoelt voor zijn lijdende medemenschen, moet dat in ons sterven? Kan een warm, gevoelig hart koud en hard worden? Ach, ik was zoo gelukkig daar ginds bij mijn volk; het was mij zulk een genot mij aan hen te geven, om hun juk een weinig te verlichten. Nu is mijn zon achter de wolken gegaan; ik heb niets meer te geven, ik voel mijn krachten niet. Is dat reeds het voorspel van het ineenstorten van mijn idealen?”

Wat zou Anna antwoorden? Veel zou ze hebben willen geven, als ze oprecht had kunnen zeggen, dat het niet waar was, wat de inspecteur Hoord had geantwoord. Want ze had de groote smart van Lucie wel verstaan. Maar zij kon het niet zeggen; het zou in haar mond een onwaarheid zijn. Doch de waarheid, zooals zij die zag, zou voor haar vriendin zwaar wezen. Daarom klonk haar stem zoo hard, toen ze zei: „Ja, 't is zoo, dat 's levens koude nachtvorsten vroeger of later komen. Bij sommigen komen ze onverwacht zonder aanleiding; bij anderen

komen ze langzamerhand. De eenige troost is deze, dat naarmate men innerlijk wegsterft, men ook minder diep gevoelt; men leert zich schikken. En toch, Lucie, komen er oogenblikken, dat men terug verlangt naar de idealen van zijn jeugd; dat men al wat men verworven heeft zou willen geven voor wat men in zijn jeugd bezat. Ik heb dat gevoeld, toen ik jou leerde kennen. Ik heb gevoeld, hoe ik terugverlangde naar het land van mijn droomen; want mijn idealen waren nog niet geheel gestorven. Misschien was het voor mij beter geweest, dat ik niet ontwaakt was. Want nu valt het mij zoo zwaar, dat ik weer gevoelloos word.”

Lucie was opgestaan bij 't woord van haar vriendin. Ieder woord was als koud staal door haar hart gegaan. Ach, de dood is in elken vorm verschrikkelijk; droevig is het te ervaren, hoe al wat edel is in den mensch sterft gelijk een voorjaarsbloem in den ijskoude wind.

't Bleef stil na Anna's woorden. Lucie stond onbeweeglijk midden in de kamer met stijf gevouwen handen.

„Het schoone land der droomen!” zei ze eensklaps. „Anna, ik meende, dat het leelijke, het ruwe en het booze in het leven eigenlijk het onwerkelijke was, en het schoone het eenige werkelijk bestaande. Ben ik dan nu uit het droomenland verhuist naar de werkelijkheid, hoe zal ik dan ooit kunnen terugkeeren! O Anna, maar dan is het onrecht om de arme menschen te misleiden met spreken over moed en hoop en vertrouwen, als toch de ellende, het lijden, de armoede de werkelijkheid is. Hoe kan ik helpen, als er toch geen hulp mogelijk is! Dat zou dan niets anders zijn dan een poging om de zee leeg te hoozen met een vingerhoed. Al deed men het duizend jaar, dan was men nog niet verder.

„Nu begrijp ik, waarom zooveel jonge meisjes verpleegsters worden. Bewust of onbewust heeft de gedachte hen aangegrepen, dat al ons geluk en onze hoop afhangt van zulke kleinigheden als lichamelijke gezondheid. Ik daarentegen was er zoo trotsch op, dat ik mocht werken onder gezonde menschen, onder hen, die leven midden in 's levens grooten strijd.

„En als ik nu zie naar de puinhoopen van het huis, dat ik met geestdrift opbouwde; als ik zie, hoe het ineenstorten kon en vernietigd worden, dan klinken de woorden mij in de ooren: „Geniet het leven; gij hebt er recht op.” Ik ben immers jong en rijk; ik kan een aangename leven krijgen dan ik tot dusver heb gekend. Wat geeft het immers, of men bij de kinderen het goede en het schoone ontwikkelt; het is toch bestemd om onder te gaan. Eén ding kunnen ze uit zichzelf wel: zelfzuchtig zijn. En de gedachte dringt zich bij mij op, dat leven voor het oogenblik het eenig verstandige leven is. Wat zal ik dan nog langer in de school doen? Ik kan er niets uitvoeren; ik geloof niet langer, dat het baten zal.”

Anna had haar vriendin in de rede willen vallen, maar ze had er den moed niet toe, want Lucie sprak de gedachten uit, die ook zij dikwijls had gedacht, maar niet had durven uiten. Doch het ontstelde gelaat van haar vriendin deed haar vreezen, dat die geestelijke crisis te sterk zou inwerken op de gezondheid van het lichaam.

„Stil, Lucie,” zei ze. „je moet je kalmeeren. Zoo donker, als jij het voorstelt, is het niet. God bestaat nog.”

„Neen, Anna, je moet niet begeeren, dat ik me nu al schikken kan. Het brandt in mij als vuur. God? Geloof jij ten volle in Hem? Ik vraag mij af, of Hij ook behoort tot de idealen, en of het geloof in Hem niet tevens sterft bij den dood van het geloof in al wat goed is en schoon. Officiëel geloof jij in Hem, maar....”

Een paar blauwe doordringende oogen zochten die van Anna, en de laatste kon er niet aan ontkomen. De waarheid moest te voorschijn komen.

„Je nebt gelijk, Lucie,” zei Anna klankloos.

Daarmee eindigde het gesprek, en het werd niet hervat. Kort daarna nam Lucie afscheid en vertrok naar huis.

(Wordt vervolgd.)